Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 10. oktobra 2017*

„Predhodno odločanje – Približevanje zakonodaj – Zavarovanje civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil – Direktiva 90/232/EGS – Člen 1 – Odgovornost pri telesnih poškodbah, povzročenih vsem potnikom razen vozniku – Obvezno zavarovanje – Neposredni učinek – Direktiva 84/5/EGS – Člen 1(4) – Organ, zadolžen za zagotavljanje odškodnine za materialno škodo ali telesne poškodbe, povzročene z neznanim ali nezavarovanim vozilom – Možnost sklicevanja na direktivo zoper državo – Pogoji, v skladu s katerimi je mogoče organ zasebnega prava šteti za pojavno obliko države in se je zoper njega mogoče sklicevati na določbe direktive, ki lahko imajo neposredni učinek“

V zadevi C-413/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Supreme Court (vrhovno sodišče, Irska) z odločbo z dne 12. maja 2015, ki je na Sodišče prispela 27. julija 2015, v postopku

Elaine Farrell

proti

Alanu Whittyju,

Minister for the Environment,

Ireland,

Attorney General,

Motor Insurers Bureau of Ireland (MIBI),

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, A. Tizzano, podpredsednik, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Rosas in J. Malenovský, predsedniki senatov, E. Juhász, A. Borg Barthet (poročevalec), D. Šváby, sodniki, M. Berger, A. Prechal, K. Jürimäe, sodnice, C. Lycourgos in M. Vilaras, sodnika,

generalna pravobranilka: E. Sharpston,

sodni tajnik: T. Millett, namestnik sodnega tajnika,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 5. julija 2016,

* Jezik postopka: angleščina.

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Minister for the Environment, Ireland in Attorney General E. Creedon in S. Purcell, agentki, skupaj z J. Connollyjem, SC, in C. Tolandom, BL,

– za Motor Insurers Bureau of Ireland (MIBI) J. Walsh, solicitor, B. Murray, barrister, ter L. Reidy in B. Kennedy, SC,

– za francosko vlado G. de Bergues, D. Colas in C. David, agenti,

– za Evropsko komisijo H. Krämer in K.-Ph. Wojcik, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 22. junija 2017

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na vprašanje, ali se lahko zoper organ zasebnega prava, ki mu je država članica zaupala nalogo iz člena 1(4) Druge direktive Sveta z dne 30. decembra 1983 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil (84/5/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 7, str. 3), kakor je bila spremenjena s Tretjo direktivo Sveta z dne 14. maja 1990 (90/232/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 249) (v nadaljevanju: Druga direktiva), sklicuje na določbe te direktive, ki lahko imajo neposredni učinek.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora na prvi stopnji med Elaine Farell na eni strani ter Alanom Whittyjem, Minister for the Environment (minister za okolje, Irska), Ireland (Irska), Attorney General in Motor Insurers Bureau of Ireland (MIBI) na drugi glede odškodnine za telesne poškodbe, ki jih je E. Farrell utrpela v prometni nesreči.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člen 3(1) Direktive Sveta z dne 24. aprila 1972 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil in o izvajanju obveznosti zavarovanja takšne odgovornosti (72/166/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 10, v nadaljevanju: Prva direktiva) določa:

„Vsaka država članica […] sprejme vse ustrezne ukrepe za zagotovitev, da je civilna odgovornost pri uporabi vozil, ki so običajno na njenem ozemlju, krita z zavarovanjem. Na podlagi teh ukrepov se določi kritje obveznosti in pogoji kritja.“

4 Člen 1 Druge direktive določa:

„1. Zavarovanje iz člena 3(1) [Prve direktive] obvezno krije oboje, materialno škodo in telesne poškodbe.

[…]

4. Vsaka država članica ustanovi ali pooblasti organ z nalogo zagotavljanja odškodnine najmanj do mejnih vrednosti zavarovalne obveznosti za materialno škodo ali telesne poškodbe, ki jih povzroči neznano vozilo ali vozilo, ki ne izpolnjuje zavarovalne obveznosti iz odstavka 1. Ta določba ne vpliva na pravico države članice v zvezi z odškodnino s strani tega organa kot subsidiarno ali nesubsidiarno in pravico, da pripravi določbo o poravnavi zahtevkov med tem organom in osebo ali osebami, odgovornimi za nesrečo in drugimi zavarovatelji ali organi socialne varnosti, ki so dolžni dati odškodnino oškodovancu v zvezi z isto nesrečo. Vendar pa države članice ne smejo dovoliti organu, da plačilo odškodnine pogojuje s tem, da oškodovanec kakor koli dokaže, da odgovorna oseba ni zmožna ali noče plačati.

[…]“

5 Člen 2(1), prvi pododstavek, Druge direktive določa:

„Vsaka država članica sprejme ustrezne ukrepe za zagotovitev, da se vsi zakonski predpisi ali pogodbene določbe, ki jih vsebuje zavarovalna polica, izdana v skladu s členom 3(1) [Prve direktive], ki izključujejo iz zavarovanja uporabo ali vožnjo:

– oseb, ki za to nimajo izrecnega ali implicitnega dovoljenja, ali

– oseb, ki nimajo vozniškega dovoljenja za vožnjo takega vozila, ali

– oseb, ki kršijo zakonske tehnične zahteve v zvezi s stanjem in varnostjo tega vozila,

za namene člena 3(1) [Prve direktive] štejejo za neveljavne v zvezi z odškodninskimi zahtevki tretjih oseb, ki so bili oškodovanci nesreče.“

6 V uvodnih izjavah Direktive 90/232 (v nadaljevanju: Tretja direktiva), in sicer od druge do pete, je navedeno:

„[K]er člen 3 [Prve direktive] zahteva, da vsaka država članica sprejme vse ustrezne ukrepe za zagotovitev, da civilno odgovornost pri uporabi vozil, ki izvirajo z njenega ozemlja, krije zavarovanje; ker je treba obseg kritja odgovornosti in pogoje zavarovalnega kritja določiti na podlagi teh ukrepov;

ker je [Druga direktiva] bistveno zmanjšala razlike med ravnijo in vsebino obveznega zavarovanja civilne odgovornosti v državah članicah; ker pa med takšnimi zavarovalnimi kritji še vedno obstajajo precejšnje razlike;

ker je treba oškodovancem iz prometnih nesreč zagotoviti primerljivo obravnavanje ne glede na to, kje v [Uniji] se nesreča zgodi;

ker pravne praznine obstajajo zlasti pri kritju obveznega zavarovanja potnikov motornih vozil v nekaterih državah članicah; ker je treba zato, da bi zaščitili to posebej izpostavljeno skupino potencialnih oškodovancev, takšne praznine zapolniti.“

7 Člen 1, prvi odstavek, Tretje direktive določa:

„Brez vpliva na drugi pododstavek člena 2(1) [Druge direktive] zavarovanje iz člena 3(1) [Prve direktive] krije odgovornost za telesne poškodbe vseh potnikov razen voznika, do katerih bi prišlo pri uporabi motornega vozila.“

8 V skladu s členom 6(2) Tretje direktive se je morala Irska do 31. decembra 1998 uskladiti s členom 1 te direktive glede sopotnikov na motociklih in do 31. decembra 1995 s tem členom 1 glede drugih vozil.

Irsko pravo

9 V skladu s členom 56 Road Traffic Act 1961 (zakon o cestnem prometu iz leta 1961), kot se je uporabljal v sporu o glavni stvari (v nadaljevanju: zakon iz leta 1961), je moral biti vsak uporabnik motornega vozila zavarovan za primer telesne poškodbe ali materialne škode, povzročene tretjim osebam na javnem mestu. Vendar ta obveznost zavarovanja ne zajema škode, povzročene osebam, ki se vozijo v delu vozila, ki ni opremljeno za potnike.

10 V skladu s členom 78 zakona iz leta 1961 se od zavarovalnic, ki opravljajo dejavnost avtomobilskega zavarovanja na Irskem, zahteva, da so članice organa MIBI.

11 MIBI je družba z omejeno odgovornostjo, vendar brez osnovnega kapitala, financirajo pa jo v celoti njene članice, zavarovalnice, ki delujejo na trgu avtomobilskih zavarovanj na Irskem. Organ MIBI je bil ustanovljen novembra 1954 v skladu s sporazumom, sklenjenim med Department of Local Government (ministrstvo za lokalno upravo, Irska) in zavarovalnicami, ki na Irskem izdajajo police za avtomobilsko zavarovanje.

12 V skladu s členom 2 sporazuma, sklenjenega leta 1988 med ministrom za okolje in organom MIBI, lahko organ MIBI toži katera koli oseba, ki zahteva odškodnino od nezavarovanega ali neznanega voznika. V skladu s členom 4 tega sporazuma organ MIBI soglaša z zagotovitvijo odškodnine oškodovancem nezavarovanih ali neznanih voznikov. Obveznost organa MIBI zagotoviti odškodnino oškodovancem nastane, kadar terjatev, ugotovljena v odločbi, po poteku roka 28 dni ostane v celoti neplačana, če ta odločba zajema „kakršno koli odgovornost za telesne poškodbe oziroma materialno škodo, kar je treba kriti z odobreno zavarovalno polico v skladu s členom 56 [zakona iz leta 1961]“.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

13 E. Farrell je bila oškodovanka v cestnoprometni nesreči z dne 26. januarja 1996, v kateri je bila potnica v manjšem tovornjaku, katerega lastnik in voznik je bil A. Whitty, ki je izgubil nadzor nad vozilom. E. Farrell je, ko se je nesreča zgodila, sedela zadaj na tleh vozila A. Whittyja, to vozilo pa ni bilo niti zasnovano niti izdelano za prevoz potnikov v zadnjem delu vozila.

14 A. Whitty ni bil zavarovan za primer telesnih poškodb, ki jih je utrpela E. Farrell, zato je ta skušala prejeti odškodnino od organa MIBI.

15 Organ MIBI je plačilo odškodnine E. Farrell zavrnil, ker naj odgovornost za telesne poškodbe, ki jih je utrpela, ne bi bila zajeta z obveznim zavarovanjem na podlagi irskega prava.

16 E. Farrell je septembra 1997 pri irskih sodiščih sprožila postopek zoper A. Whittyja, ministra za okolje, Irsko, Attorney General in organ MIBI, v katerem je zlasti trdila, da se z nacionalnimi ukrepi, ki so bili v veljavi v času nesreče, niso pravilno izvedle upoštevne določbe Prve in Tretje direktive. High Court (višje sodišče, Irska) je zato Sodišču postavilo vprašanji za predhodno odločanje.

17 Sodišče je v okviru postopka za predhodno odločanje pravilno odločilo, prvič, da je treba člen 1 Tretje direktive razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, na podlagi katere obvezno zavarovanje civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil ne krije odgovornosti za telesne poškodbe posameznikov, ki potujejo v delu motornega vozila, ki ni bil zasnovan in izdelan s sedeži za potnike, in drugič, da ta člen izpolnjuje vse zahtevane pogoje za neposredni učinek in zato podeljuje pravice, na katere se lahko posamezniki sklicujejo neposredno pred nacionalnimi sodišči. Vendar je Sodišče menilo, da mora nacionalno sodišče preveriti, ali se zoper organ, kot je MIBI, lahko sklicuje na to določbo (sodba z dne 19. aprila 2007, Farrell, C-356/05, EU:C:2007:229, točki 36 in 44).

18 High Court (višje sodišče) je v sodbi z dne 31. januarja 2008 štelo, da je organ MIBI pojavna oblika države in da je zato E. Farrell upravičena od tega organa pridobiti odškodnino.

19 Organ MIBI je zoper to sodbo vložil pritožbo pri predložitvenem sodišču in menil, da ni pojavna oblika države in da se zato zoper njega ni mogoče sklicevati na določbe – niti tiste z neposrednim učinkom – direktive, ki niso bile prenesene v nacionalno pravo.

20 E. Farrell je po sklenjeni poravnavi med strankami v postopku v glavni stvari prejela odškodnino iz naslova telesnih poškodb, ki jih je utrpela. Vendar se organ MIBI na eni strani ter minister za okolje, Irska in Attorney General na drugi ne strinjajo glede tega, kdo mora nositi breme te odškodnine.

21 Glede na to, da je odgovor na to vprašanje odvisen od tega, ali je treba organ MIBI šteti za pojavno obliko države, zoper katero se je na določbe direktive, ki lahko imajo neposredni učinek, mogoče sklicevati, je Supreme Court (vrhovno sodišče, Irska) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je treba merilo, določeno v točki 20 sodbe z dne 12. julija 1990, Foster in drugi (C-188/89, EU:C:1990:313), glede vprašanja, kaj je pojavna oblika države članice, razumeti tako, da je treba elemente tega merila uporabljati
(a) kumulativno ali
(b) alternativno?

2. Če je različne elemente, navedene v sodbi z dne 12. julija 1990, Foster in drugi (C-188/89, EU:C:1990:313), mogoče obravnavati kot dejavnike, ki jih je treba ustrezno upoštevati pri celoviti presoji, ali obstaja temeljno načelo, ki je podlaga za različne dejavnike, opredeljene v tej sodbi, ki bi ga sodišče moralo uporabiti pri obravnavanju vprašanja, ali je določen organ pojavna oblika države članice?

3. Ali zadošča dejstvo, da je država članica na organ prenesla široko odgovornost zaradi očitnega namena izpolnitve obveznosti v skladu s pravom Unije, da ta subjekt velja za pojavno obliko države članice, ali pa mora tak organ poleg tega (a) imeti posebne pristojnosti ali (b) delovati pod neposredno kontrolo ali nadzorom države članice?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

22 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 288 PDEU razlagati tako, da ne izključuje, da se je zoper subjekt, ki ne ustreza vsem značilnostim iz točke 20 sodbe z dne 12. julija 1990, Foster in drugi (C-188/89, EU:C:1990:313), mogoče sklicevati na določbe direktive, ki lahko imajo neposredni učinek.

23 Sodišče je v točkah od 3 do 5 te sodbe navedlo, da je organ, obravnavan v zadevi, v kateri je izdana ta sodba, in sicer British Gas Corporation, „pravna oseba, ustanovljena z zakonom“, „ki je odgovorna za razvoj in vzdrževanje distribucijskega sistema plina v Združenem kraljestvu“, da je „člane imenoval pristojni državni sekretar, [v katerega pristojnosti je bilo tudi] dajati družbi [British Gas] splošne smernice glede vprašanj, ki vplivajo na nacionalni interes, ter navodila glede upravljanja te družbe“, in da je lahko družba British Gas „z odobritvijo državnega sekretarja v parlamentu vložila predloge zakonov“.

24 V teh okoliščinah je Sodišče v točki 18 navedene sodbe spomnilo, da je „v vrsti zadev menilo, da se lahko posamezniki sklicujejo na brezpogojne in dovolj natančne določbe direktive zoper organe ali subjekte, ki so pod pristojnostjo ali nadzorom države oziroma imajo posebne pristojnosti v primerjavi s tistimi, ki izhajajo iz pravil, ki se uporabljajo za odnose med posamezniki“.

25 Na podlagi tega je v točki 20 navedene sodbe sklepalo, da „je vsekakor zajet med subjekti, zoper katere se je mogoče sklicevati na določbe direktive, ki imajo lahko neposredni učinek, organ, ki je bil ne glede na pravno obliko na podlagi akta javnega organa odgovoren, da pod nadzorom slednjega zagotovi storitev v javnem interesu, in ki ima za to posebne pristojnosti v primerjavi s pravili, ki se uporabljajo za odnose med posamezniki“.

26 Z odločitvijo Sodišča v točki 20 sodbe z dne 12. julija 1990, Foster in drugi (C-188/89, EU:C:1990:313), da uporabi navedbo „je vsekakor zajet med [temi] subjekti“, je izpostavljeno to, kot je v točki 50 sklepnih predlogov navedla generalna pravobranilka, da Sodišče ni poskušalo oblikovati splošnega merila za zajetje vseh primerov, v katerih se je zoper subjekt mogoče sklicevati na določbe direktive, ki lahko imajo neposredni učinek, temveč da je štelo, da je treba organ, kakršen je obravnavan v zadevi, v kateri je izdana ta sodba, vsekakor šteti za tak, če ustreza vsem posameznim značilnostim, navedenim v tej točki 20.

27 Navedeno točko 20 je namreč treba razlagati v povezavi s točko 18 iste sodbe, v kateri je Sodišče poudarilo, da se na take določbe posameznik lahko sklicuje glede organov ali subjektov, ki so bodisi pod pristojnostjo oziroma nadzorom države bodisi imajo posebne pristojnosti v primerjavi s tistimi, ki izhajajo iz pravil, ki se uporabljajo za odnose med posamezniki.

28 Kot je v bistvu v točkah 53 in 77 sklepnih predlogov navedla generalna pravobranilka, zato pogoja, v skladu s katerima mora biti zadevni organ pod pristojnostjo oziroma nadzorom države in mora imeti posebne pristojnosti v primerjavi s tistimi, ki izhajajo iz pravil, ki se uporabljajo za odnose med posamezniki, ne moreta biti kumulativna (glej v tem smislu sodbi z dne 4. decembra 1997, Kampelmann in drugi, od C-253/96 do C-258/96, EU:C:1997:585, točki 46 in 47, in z dne 7. septembra 2006, Vassallo, C-180/04, EU:C:2006:518, točka 26).

29 Ob upoštevanju navedenega je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 288 PDEU razlagati tako, da sam po sebi ne izključuje, da se je zoper subjekt, ki ne ustreza vsem značilnostim iz točke 20 sodbe z dne 12. julija 1990, Foster in drugi (C-188/89, EU:C:1990:313), v povezavi z značilnostmi iz točke 18 iste sodbe, mogoče sklicevati na določbe direktive, ki lahko imajo neposredni učinek.

Drugo in tretje vprašanje

30 Predložitveno sodišče z drugim in tretjim vprašanjem, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali obstaja temeljno načelo, ki bi moralo voditi sodišče pri obravnavi vprašanja, ali se je zoper organ mogoče sklicevati na določbe direktive, ki lahko imajo neposredni učinek, in zlasti ali se je zoper organ, ki mu je država članica zaupala nalogo iz člena 1(4) Druge direktive, mogoče sklicevati na take določbe.

31 V zvezi s tem je treba spomniti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča direktiva sama po sebi ne more ustvariti obveznosti za posameznika in se nanjo kot tako ni mogoče sklicevati proti njemu (sodbe z dne 26. februarja 1986, Marshall, 152/84, EU:C:1986:84, točka 48; z dne 14. julija 1994, Faccini Dori, C-91/92, EU:C:1994:292, točka 20; z dne 5. oktobra 2004, Pfeiffer in drugi, od C-397/01 do C-403/01, EU:C:2004:584, točka 108, in z dne 19. aprila 2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, točka 30). Če bi namreč možnost sklicevanja na neprenesene direktive razširili na področje odnosov med posamezniki, bi s tem Evropski uniji priznali pristojnost, da posameznikom predpisuje obveznosti s takojšnjim učinkom, to pristojnost pa ima samo tam, kjer je pristojna za sprejemanje uredb (sodba z dne 14. julija 1994, Faccini Dori, C-91/92, EU:C:1994:292, točka 24).

32 Vendar je prav tako v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča treba spomniti, da če se posamezniki lahko sklicujejo na direktivo v postopkih proti državi, ne pa proti posamezniku, lahko to storijo ne glede na status, v katerem država deluje, torej kot delodajalec ali javni organ. V obeh primerih je treba namreč preprečiti, da bi imela država koristi od kršitve prava Unije (sodbe z dne 26. februarja 1986, Marshall, 152/84, EU:C:1986:84, točka 49; z dne 12. julija 1990, Foster in drugi, C-188/89, EU:C:1990:313, točka 17, in z dne 14. septembra 2000, Collino in Chiappero, C-343/98, EU:C:2000:441, točka 22).

33 Sodišče je na podlagi teh preudarkov menilo, da se lahko posamezniki sklicujejo na brezpogojne in dovolj natančne določbe direktive ne zgolj zoper državo članico in vse njene organe uprave, kot so decentralizirani organi (glej v tem smislu sodbo z dne 22. junija 1989, Costanzo, 103/88, EU:C:1989:256, točka 31), temveč tudi, kot je bilo opozorjeno v okviru odgovora na prvo vprašanje, zoper organe ali subjekte, ki so pod pristojnostjo oziroma nadzorom države ali ki imajo posebne pristojnosti v primerjavi s tistimi, ki izhajajo iz pravil, ki se uporabljajo za odnose med posamezniki (sodbi z dne 12. julija 1990, Foster in drugi, C-188/89, EU:C:1990:313, točka 18, in z dne 4. decembra 1997, Kampelmann in drugi, od C-253/96 do C-258/96, EU:C:1997:585, točka 46).

34 Taki organi ali subjekti se razlikujejo od posameznikov in jih je treba enačiti z državo, ker so pravne osebe javnega prava, ki so del države v širšem smislu, ali ker so pod pristojnostjo oziroma nadzorom javnega organa ali ker jih je tak organ zadolžil za opravljanje nalog v javnem interesu in so jim bile za to dodeljene posebne pristojnosti.

35 Zato se je zoper subjekt ali organ, četudi zasebnopravni, ki mu je država članica zaupala uresničevanje nalog v javnem interesu in ki ima za to posebne pristojnosti v primerjavi s tistimi, ki izhajajo iz pravil, ki se uporabljajo za odnose med posamezniki, mogoče sklicevati na določbe direktive z neposrednim učinkom.

36 V obravnavanem primeru je treba poudariti, da so bile države članice na podlagi člena 3(1) Prve direktive zavezane sprejeti vse ustrezne ukrepe za zagotovitev, da je civilna odgovornost pri uporabi vozil, ki so običajno na njenem ozemlju, krita z zavarovanjem.

37 Ker je zakonodajalec Unije menil, da je varstvo oškodovancev zelo pomembno, je to določbo dopolnil tako, da je državam članicam s členom 1(4) Druge direktive naložil, naj ustanovijo organ, katerega naloga je, da najmanj do mejnih vrednosti, ki jih določa pravo Unije, zagotovijo odškodnino za materialno škodo ali telesno poškodbo, povzročeno z neznanim vozilom ali vozilom, glede katerega ni bila izpolnjena obveznost zavarovanja iz člena 1(1) te direktive, na katerega napotuje člen 3(1) Prve direktive (sodba z dne 11. julija 2013, Csonka in drugi, C-409/11, EU:C:2013:512, točka 29).

38 Zato je treba nalogo, za katere uresničitev je država članica zadolžila odškodninski organ, kakršen je MIBI, in ki se uvršča v splošni cilj varstva oškodovancev, ki se uresničuje z zakonodajo Unije na področju obveznega avtomobilskega zavarovanja, šteti za nalogo v javnem interesu, ki je v tem primeru neločljivo povezana z obveznostjo, ki je državam članicam naložena v členu 1(4) Druge direktive.

39 V zvezi s tem je treba spomniti, da je glede primera materialne škode ali telesne poškodbe, povzročene z vozilom, za katero ni bila izpolnjena obveznost zavarovanja iz člena 3(1) Prve direktive, Sodišče razsodilo, da je namen posredovanja navedenega organa odpraviti nepopolno skrb države članice, kar zadeva njeno obveznost zagotoviti, da je civilna odgovornost pri uporabi vozil, ki so običajno na njenem ozemlju, krita z zavarovanjem (glej v tem smislu sodbo z dne 11. julija 2013, Csonka in drugi, C-409/11, EU:C:2013:512, točka 31).

40 Glede organa MIBI je treba dodati, da je irski zakonodajalec s členom 78 zakona iz leta 1961 določil, da je članstvo v tem organu obvezno za vse zavarovalnice, ki opravljajo dejavnost avtomobilskega zavarovanja na Irskem. S tem je organu MIBI podelil posebne pristojnosti v primerjavi s tistimi, ki

izhajajo iz pravil, ki se uporabljajo za odnose med posamezniki, saj lahko ta organ zasebnega prava na podlagi te zakonodajne določbe tem zavarovalnicam naloži, naj se vanj včlanijo in financirajo uresničevanje naloge, ki mu jo je zaupala irska država.

41 Na brezpogojne in dovolj natančne določbe direktive se je zato mogoče sklicevati zoper organ, kakršen je MIBI.

42 Ob upoštevanju zgoraj navedenih preudarkov je treba na drugo in tretje vprašanje odgovoriti, da se je zoper organ zasebnega prava, ki mu je država članica zaupala nalogo v javnem interesu, kakršna je ta, ki je neločljivo povezana z obveznostjo, ki je državam članicam naložena v členu 1(4) Druge direktive, in ki ima za to na podlagi zakona posebne pristojnosti, kakršna je pristojnost zavarovalnicam, ki opravljajo dejavnost avtomobilskega zavarovanja na ozemlju zadevne države članice, naložiti, naj se vanj včlanijo in ga financirajo, mogoče sklicevati na določbe direktive, ki lahko imajo neposredni učinek.

Stroški

43 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. **Člen 288 PDEU je treba razlagati tako, da sam po sebi na izključuje, da se je zoper subjekt, ki ne ustreza vsem značilnostim iz točke 20 sodbe z dne 12. julija 1990, Foster in drugi (C-188/89, EU:C:1990:313), v povezavi z značilnostmi iz točke 18 iste sodbe, mogoče sklicevati na določbe direktive, ki lahko imajo neposredni učinek.**

2. **Zoper organ zasebnega prava, ki mu je država članica zaupala nalogo v javnem interesu, kakršna je ta, ki je neločljivo povezana z obveznostjo, ki je državam članicam naložena v členu 1(4) Druge direktive Sveta z dne 30. decembra 1983 o približevanju zakonodaje držav članic o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil (84/5/EGS), kakor je bila spremenjena s Tretjo direktivo Sveta z dne 14. maja 1990 (90/232/EGS), in ki ima za to na podlagi zakona posebne pristojnosti, kakršna je pristojnost zavarovalnicam, ki opravljajo dejavnost avtomobilskega zavarovanja na ozemlju zadevne države članice, naložiti, naj se vanj včlanijo in ga financirajo, se je mogoče sklicevati na določbe direktive, ki lahko imajo neposredni učinek.**

Podpisi